

1200 amerikai tisztjelölt masirozott Kovács ezredes szép emlékünnepe

Püskösöd hetének péntekén feldehetetlen katonai parádé szemtanuja lehetett az a 19 magyar testvérünk, akik az ország messze vidékeiről siettek Charlestonba, hogy jelen lehessenek a Kovács Mihály huszárezredes tiszteletére rendezett amerikai ünnepeken. Ekkor történt meg ugyanis a 176 évvel ezelőtt csatában elesett öbester bronz emléktáblájának átadása South Carolina híres tisztképző főiskolájának hatalmas gyakorlóterén.

A történelmi emlékekben gazdag, építkezésében a legregibb óhazai városokra emlékeztető Charleston katonaiskolája ünnepi díszben fogadta a maroknyi megyei küldöttséget. Pontosan délután fél ötkor ágyulövés jelezte a felvonulás kezdetét. Utána a Citadel 1200 növendéke Washington korabeli egyenruhában vonult fel a négyyszögben épült főiskola gyakorlóterére a saját 110 tagú rezzenésbandájának pattogó muzsikájára. Régi amerikai indulók hangzottak fel egymásután, oly dallamok, amelyeket maga Kovács Öbester hallhatott.

Az ünnepség első számaként Suta Péter, — aki nevével együtt 800 mértföldet hajtott gépkocsin Bridgeportból — az Amerikai Magyar Szövetség igazgatójának ezidei elnöke tartalmas beszéd keretében nyújtotta át Mark W. Clark tábornoknak Finta Sándor bronz emléktábláját a vitéz tábornokról. Suta elnök beszédének kiemelkedő részleteit a "News and Courier," South Carolina legerteljesebb napilapja is közölte. Kovács önként jelentkezését a bevándorlók szolgálatával hozta párhuzamba Suta Péter, akinek beszédét hangszórók vitték el a parkkal övezett térség minden részébe. A Szövetség emléktábláját Clark tábornok a következő szavakkal köszönte meg:

"A Citadel nevében kegyelettel veszem át Kovács Mihálynak ezt a gyönyörű bronz emléket. Azért a huszárobesterért, aki a legelsőnek áldozta életét a magyarok közül az Egyesült Államok szabadságáért.

Kováts ezredes méltó jelképe azoknak a régi hagyományoknak és tulajdonságoknak, melyek azokat a nagy történelmi hadvezéreket jellemzik, kik az emberi jogokért oly bátran sikraszálltak. Kováts kiváló katonaeMBER volt, a bátorság, rátermettséggel, fegyelem és hadvezetés mintaképe. Bevándorló volt, aki szabad nép szülötteként Amerikába is azért jött, hogy ez új földnek a szabadságért küzdhessen. Kováts azt vallotta, hogy inkább érdemes csatában hősi halált halni a szabadságért, mint szolgaságban sanyalódni. Saját szavai szerint 'hüségese volt mindhalálig.'

Mi itt Charlestonban, különösen pedig a Citadel lakói, úgy érezzük, hogy Kováts ezredeshez meleg rokoni szálak fűznek. E katonai főiskolától mindössze pár lépésnyire esett el 1779-ben ez a derék magyar katona, halálos sebből vérezve, miközben Charleston várát védelmezte az azt bekerítő ellenség szemben. De még rokonszövünknel is szorosabban fűz Kováts-hoz az a szellemi kapcsolás, amit a mai alkalommal különösen hangsúlyozni szeretnék, hadd hallja meg Magyarország népe is!

Kováts nemcsak a magyar huszár mintaképe, hanem igenis megtestesítője azoknak az erényeknek, amiket a South Carolina Military College növendékeiben minél tökéletesebben igyekszünk kifejleszteni. Ezek az erények: bátorság, igazságérzet, hűség, fegyelem és hazaszeretet. Ezekre van szükség a mai amerikai ifjúságnak, melyekkel felvértezve a kommun-

izmus gonosz erőszakosságával szembe kell szállania. Ezek azok a jó tulajdonságok, amelyek birtokában megfojthatjuk azt a vörös szörnyeteget, mely ugyanazon szabadságjokainktól akar most megfosztani bennünket, amelyeket Kováts 176 évvel ezelőtt megszerezni segített.

Ez a bronz emlékmű, amelyet a Citadel nevében ma átveszek, valamennyiünk állandó figyelmeztetője és lelkesítője lesz. Kováts Mihály, a magyar huszárezredes példája acélosítsa meg erőnket a jövőben. Ő szinte halálával veszem át ez érc táblát ugye katonai főiskola, valamint Charleston városa nevében, mint az Amerikai Magyar Szövetség ajándékát."

Clark tábornok beszéde után Csanády József, a chicagói Történelmi Társaság elnöke nyújtotta át Szántay Dániel, az Amerikai Magyar Szövetség országos elnökének babirkoszoruját. Majd az amerikai himnusz hangjai mellett levonták a csillagsávós lobogót a tisztakadémia árbócáról és az 1200 főiskolás festői díszmenetben vonult el a vendégek részére fenntartott emelvény előtt.

Clark iskolaparancsnok jobb ján egy magyarbarát matróna, Mrs. Virginia Jenckes volt indianai képviselő foglalt helyet, akinek oroszlánrésze volt az ünnepség előkészítésében. Mellette Dr. Rozsály Ferenc, a washingtoni piarista tanulmányi ház főnöke és Pulvári Károly a Catholic University országos híru kísérleti tanára foglaltak helyet. Szegedy István, a

bridgeporti Betegsegélyző Szövetség főtitkára családjával együtt jelent meg. Dr. Petrick V. Ottó greensboroi orvos South Carolina magyar küldöttsége élén vett részt az ünnepségen. De képviseltette magát a washingtoni hadügyminisztérium is egy husz tagu tisztii delegációval, mely repülőgépen érkezett ez alkalomból Charlestonba.

Kováts őbester emléket terv szerint nem a hét millió dol-

láros költséggel épült Citadel valamelyik épületén heyezik el, hanem az akadémia most átrendezés alatt álló parkjának egyik legszebb részét fogják oly formán kiképezni, hogy Finta Sándor alkotása teljes mértékben érvényesülhessen. Ily módon a Floridába utazó magyarok is bármikor elzarándokolhatnak a Kováts emlékéhez, hogy kegyeletüket az első amerikai hősi halottunknak le róhassák.

MARK W. CLARK

négycsillagos tábornok, Eisenhower elnök volt tiszttsársa.

Clark az amerikai hadsereg egyik legtehetségesebb hadvezérének bizonyult a második világ háboruban. "Calcutta Risk" címü könyve országos feltűnést keltett.

Clark tábornok az ünnepség után meghívta az Amerikai Magyar Szövetség központi titkárát, hogy adandó alkalommal töltsön elegendő időt Charlestonban, hogy a South Carolina Historical Society közreműködésével Kováts Mihály hamvainak esetleges feltárása, illetve az őbester eleste pontos helyének megállapítása érdekében kutatást folytathasson. Különös érdeklődést tanusit még a magyar kapcsolatok iránt Charleston egyik legrégebbi családjának sarja, Justice Lionel Legge állami Supreme Court bíró, a kinek őse volt az az Ingraham kapitány, aki Kossuth egyik hívét, Koszta Mártont kiszabadította osztrák hadifogságból, jöllehet még nem is volt amerikai polgár.

